

RAPPORT IN HET KORT

De Algemene Rekenkamer Curaçao (hierna: de Rekenkamer) heeft de wettelijke taak om de jaarrekening van het Land te onderzoeken. Op basis van het oordeel van de Rekenkamer kunnen de Staten de jaarrekening vaststellen en décharge verlenen aan de ministers voor het gevoerde beleid. Bovendien is de bevolking in staat om aan de hand van deze onderzoeksresultaten rekenschap te vragen aan de overheid.

Onderzocht is of:

1. de verplichtingen, de uitgaven en de ontvangsten in het jaar 2018 tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de wet- en regelgeving (financiële rechtmatigheid).
2. de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de financiële positie van het Land per 31 december 2018 en het resultaat over 2018.

De onderzoeksresultaten zijn:

1. *De verplichtingen, de uitgaven en de ontvangsten in 2018 zijn niet tot stand gekomen in overeenstemming met de wet- en regelgeving.*

De basis voor dit oordeel is:

- a. de verplichtingen, de uitgaven en de ontvangsten zijn niet tot stand gekomen in overeenstemming met de vastgestelde landsbegroting. De rechtmatigheidsfout wegens de begrotingsoverschrijdingen bedraagt totaal NAf 277,2 miljoen. Het bestaat uit een begrotingsoverschrijding van de uitgaven van totaal NAf 153,6 miljoen (55,4%) en van de inkomsten van totaal NAf 123,6 miljoen (44,6%). De begrotingsoverschrijding van de uitgaven wordt voornamelijk veroorzaakt door het Ministerie van Gezondheid, Milieu en Natuur (hierna: GMN) voor NAf 99,3 miljoen (65%), het Ministerie van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning (hierna: VVRP) voor NAf 24,1 miljoen (16%) en het Ministerie van Economische Ontwikkeling voor NAf 12,3 miljoen (8%). De begrotingsoverschrijding van de inkomsten wordt voor 89% veroorzaakt doordat NAf 110,2 miljoen begrote inkomsten voor het Ministerie van Financiën niet zijn gerealiseerd.
- b. de verplichtingen en de uitgaven zijn ook niet tot stand gekomen volgens de andere relevante wettelijke regelingen. De rechtmatigheidsfout bedraagt totaal NAf 353,7 miljoen. Deze fout bestaat grotendeels uit subsidies voor een totaalbedrag van NAf 261,7 miljoen die zijn verstrekt zonder de vereiste subsidiebeschikkingen en

overdrachten van totaal NAf 59,1 miljoen die betaald zijn zonder de onderliggende overeenkomsten.

- c. de uitgaven en de ontvangsten waarvan het onzeker is of deze volgens de relevante wettelijke regelingen zijn ontstaan. Deze rechtmatigheidsonzekerheid bedraagt totaal NAf 2.980 miljoen. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de onzekerheid rondom de rechtmatigheid van de belastinginkomsten van NAf 1.371,9 miljoen (46%) daar de interne beheersing rondom deze inkomsten niet voldoende is.

2. De jaarrekening geeft geen getrouw beeld van de financiële positie van het Land per 31 december 2018 en het resultaat over 2018.

De basis voor dit oordeel is dat deze jaarrekening:

- a. niet is opgesteld volgens alle betreffende bepalingen van de Landsverordening Comptabiliteit 2010 (hierna: Lv C-2010). Zo worden de begrotingswijzigingen niet in de jaarrekening toegelicht. De jaarrekening bevat NAf 33,6 miljoen aan getrouwheidsfouten en NAf 3.011 miljoen aan getrouwheidsonzekerheden. De fouten hebben betrekking op onder andere onterechte directe boekingen op het eigen vermogen voor het treffen van een voorziening voor dubieuze vorderingen van totaal NAf 15,6 miljoen en een onjuiste verantwoording van NAf 13 miljoen als subsidie. De getrouwheidsonzekerheden van NAf 3.011 miljoen worden ook grotendeels veroorzaakt door de onzekerheid rondom de belastinginkomsten van NAf 1.371,9 miljoen (46%).
- b. geen getrouwe weergave geeft van het gevoerde financieel beheer. De jaarrekening bevat met betrekking tot de rechtmatigheid en de getrouwheid totaal NAf 664,5 miljoen aan fouten en NAf 5.991 miljoen (2.980+3.011) aan onzekerheden. Omwille van een getrouw beeld mag de jaarrekening niet meer dan NAf 17 miljoen aan fouten en of onzekerheden bevatten. Aangezien deze jaarrekening niet aan dit criterium voldoet geeft het de gebruiker geen juist inzicht over de financiële positie en het resultaat van het Land.

Concluderend is het oordeel over de jaarrekening als volgt:

1. De verplichtingen, de uitgaven en de ontvangsten in het jaar 2018 zijn niet tot stand gekomen in overeenstemming met de wet- en regelgeving (geen financiële rechtmatigheid).
2. De jaarrekening geeft geen getrouw beeld van de financiële positie van het Land per 31 december 2018 en het resultaat over 2018.

Derhalve is de Rekenkamer van oordeel dat de jaarrekening geen getrouw beeld geeft van de financiële positie van het Land per 31 december 2018 en het resultaat over 2018. Dientengevolge hebben de Staten of een andere gebruiker van deze jaarrekening geen juist inzicht over de financiële positie en het resultaat van het Land. De Rekenkamer kan deze jaarrekening aldus niet goedkeuren.

Het feit dat het financieel beheer niet ordelijk en niet controleerbaar is, is de oorzaak van de hierboven vermelde bevindingen en conclusies.

Het financieel beheer is niet ordelijk en niet controleerbaar omdat:

1. de ministeries nog niet voldoen aan de minimale eisen van ordelijkheid en controleerbaarheid die zijn voorgeschreven in de Landsverordening Financieel Beheer (hierna: Lv Fb) zoals het treffen van de vereiste functiescheiding, een goede interne beheersing van de inkomsten, het aanwijzen van betalingsordonnateurs, het (voldoende) invullen van de interne controlefuncties bij de ministeries en het verrichten van de vereiste interne controles zoals de controle op de gegevens verwerkt in de administraties.
2. niet (geheel) wordt voldaan aan de overige betreffende bepalingen van de Lv Fb zoals het opstellen van landsbesluiten en ministeriële regelingen ter nadere uitwerking van onder meer procedures voor de instelling van invordering, incasso, kwijting en teruggave van ontvangsten anders dan belastingen. Alsook het opnemen van een verslag 'Beheer van de onroerende zaken' als afzonderlijke nota bij de jaarrekening.

Door de hierboven vermelde tekortkomingen heeft het Land onvoldoende waarborgen voor:

- het rechtmatig innen van de ontvangsten en betalen van de uitgaven;

- een getrouwe verantwoording van de cijfers in de jaarrekening.

De impact van deze tekortkomingen op de jaarrekening zijn de geconstateerde fouten van rechtmatigheid en getrouwheid hierin van totaal NAf 664,5 miljoen en de onzekerheden van totaal NAf 5.991 miljoen. In bijlage 1 tabellen 7 en 8 worden deze fouten en onzekerheden onderverdeeld per ministerie.

In 2018 heeft het Land aangegeven dat zij haar financieel beheer op orde zal brengen en houden. Als (ultieme) toetssteen hiervan zal haar jaarrekening over het dienstjaar 2021 tijdig worden vastgesteld en voorzien van een goedkeurende controleverklaring. Om dit te bewerkstelligen heeft zij een stappenplan opgesteld. Tijdens het onderzoek is geconstateerd dat de realisatie van de oplossingen hierin achterlopen op de planning. Mede om deze reden zijn de onderstaande aanbevelingen aangedragen in dit rapport.

De Staten worden aanbevolen om:

1. de regering te verzoeken om de nodige informatie inzake de begrotingsoverschrijdingen van totaal NAf 277,2 miljoen vooralsnog aan haar te verschaffen zodat zij deze overschrijdingen kunnen beoordelen voordat zij overgaan tot de vaststelling van de jaarrekening 2018 inclusief de begrotingswijzigingen;
2. er op toe te zien dat de minister van Financiën alsook de Raad van Ministers (hierna: RvM) de hieronder vermelde aanbevelingen zo spoedig opvolgen rekening houdende met de doelstelling van een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2021.

De minister van Financiën en de overige ministers van de RvM (inclusief de ministeries) worden aanbevolen om:

1. de realisatie van de opgenomen doelstellingen in de Roadmap als topprioriteit aan te merken en dit ook uit te dragen naar hun betreffende ministeries. De opgenomen plannen en acties hierin dienen elk een afrondingsdatum te hebben en voortdurend te worden gemonitord. Geconstateerde afwijkingen in de planning dienen terstond aangekaart te worden en indien nodig aangepast;
2. de doelstellingen in de Roadmap aan hun ministeries uit te dragen zodat elke medewerker zijn bijdrage hieraan kan leveren;

3. te zorgen voor beschikbaarheid van toegewijd personeel en de nodige financiële middelen;
4. maandelijks aan de Sector Beleid en Begrotingsbeheer te rapporteren over de begrotingsuitvoering en de dreigende begrotingsoverschrijdingen om onrechtmatige overschrijdingen hierin te voorkomen;
5. de begrotingswijzigingen (inclusief de begrotingsoverschrijdingen) in de jaarrekening per ministerie toe te lichten;
6. volgens de geldende wet- en regelgeving te handelen door onder andere de betalingsordonnateurs conform de wet aan te wijzen;
7. de geconstateerde tekortkomingen in het jaarverslag op een uniforme wijze te innen.

Verder dient de RvM de nodige aandacht te geven aan het archiveren van de controle-informatie daar dit van grote invloed is op de soort controleverklaring en de tijdigheid van het verstrekken hiervan.

Tot slot bevelen wij de minister van Financiën aan om de baten en de lasten van de organisaties die tot de collectieve sector behoren in de toelichting op de jaarrekening te vermelden en om de openstaande vorderingen met spoed te innen.